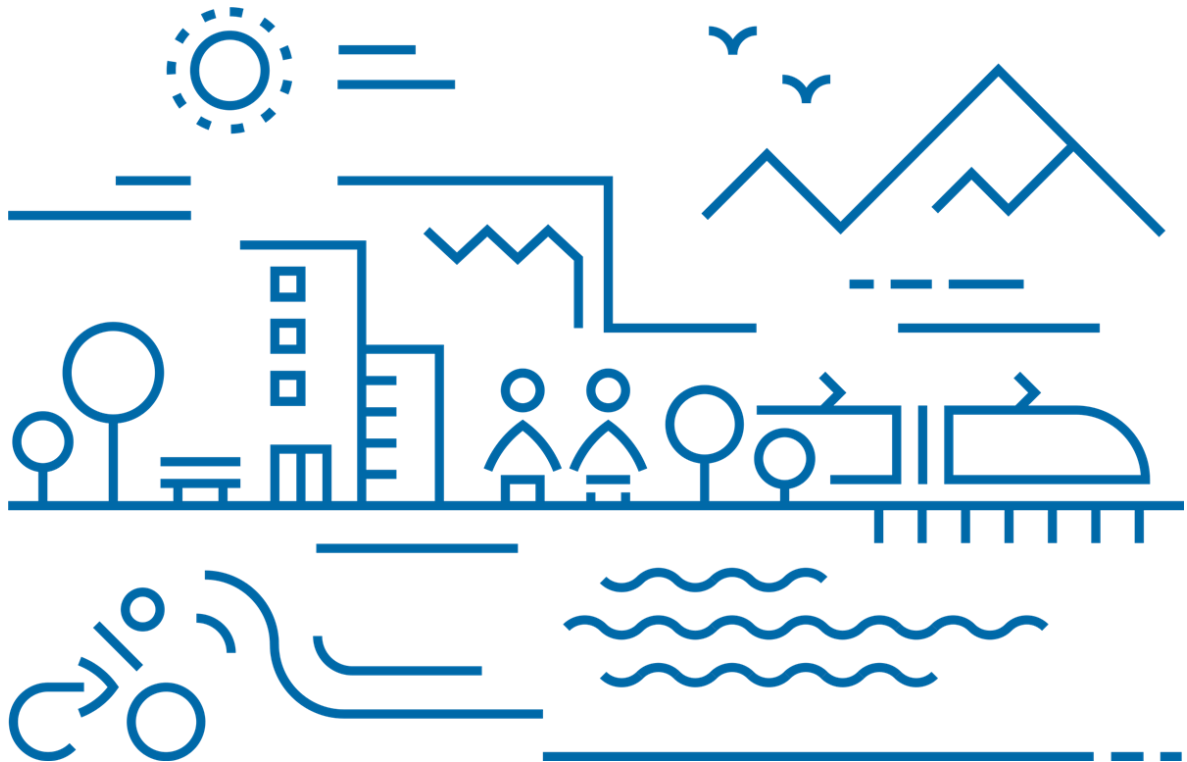

Fylkeskommunens arbeid etter lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)

VIKEN, 20.09.2021

Tittel: Fylkeskommunens arbeid etter lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) 01.01.2021

Type dokument: Implementering av ny lov med fylkeskommunale oppgaver

Eier/virksomhet: Viken fylkeskommune

Forfatter: Kjersti Hagen, Ellen Bruun Torvik (ellentor@viken.no), bidrag fra faggruppa integrering

Første gang opprettet: 01.02.2021

Sist oppdatert/versjoner: 11.10.2021

Orienteringssak

Saksnummer: [nnnn/nn]

ISBN nr: [nnn-n-nn-nnnnnn-n]

Fotograf: [Riktig kreditering av fotograf]

Se flere dokumenter på www.viken.no/nn

viken.no

Innhold

1 Innledning	4
2 Fylkeskommunes ansvar etter lov og forskrift	5
3 Det regionale integreringsarbeidet	6
3.1 Samarbeid med frivillig sektor	7
3.2 Arbeid mot negativ sosial kontroll	7
4 Kvalifisering av innvandrere.....	9
4.1 Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning.....	10
4.2 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap.....	12
4.2.1 Opplæring i norsk og dokumentasjonskrav for elever/deltakere i videregående opplæring	13
4.2.2 Opplæring i samfunnskunnskap og dokumentasjonskrav på kompetanse for elever/deltakere i videregående opplæring.....	13
4.3 Videregående opplæring	14
4.3.1 Videregående opplæring for ungdom	14
4.3.2 Videregående opplæring for voksne	15
4.4 Fylkeskommunens sentrale virkemidler i norskopplæringen.....	16
4.4.1 Særskilt språkopplæring etter § 3-12 i opplæringsloven	16
4.4.2 Kombinasjonsprogram	17
4.4.3 Tilpasset språkopplæring for voksne.....	20
4.4.4 Egne opplæringsløp for minoritetsspråklige i voksenopplæringen som fører til yrkeskompetanse	21
4.5 Konsekvenser av fravær i videregående opplæring	22
4.6 Tilskudd for opplæring i norsk og samfunnsfag til Viken fylkeskommune	22
4.7 Kompetansekrav til lærere og ledere	23
5 Etablering av virksomheter og inkludering i arbeidslivet	24
6 Anbefaling om antall bosatte i kommuner	25
7 Konklusjon.....	26

➤ Fylkeskommunens arbeid etter lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)

1 Innledning

I det følgende vil vi gi en status per høsten 2021 for fylkeskommunens arbeid og tjenestetilbud i henhold til integreringsloven. Vi gjennomgår de ulike leddene i lov og forskrift med relevans for fylkeskommunen, og hvordan de er iverksatt i fylkeskommunens operative arbeid.

Spesielt vil vi redegjøre for de tjenestene fylkeskommunen har ansvar for å gi til definerte målgrupper som deltar på kommunenes introduksjonsprogram. Det fordrer en samhandling mellom mange aktører for at deltakerne skal få et tilpasset tilbud. Veileder for samhandlingen er utarbeidet og under arbeid; en omforent oppgaveforståelse må først legges til grunn.

Ved regionreformen ble det regionale ansvaret for integrering overført fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) til fylkeskommunene fra 01.01.2020. Ansvaret er hjemlet i lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid ([integreringsloven](#)) med tilhørende [forskrift](#), iverksatt 01.01.2021, og [juridisk veileder, som ligger på IMDi.no](#). En [midlertidig lov](#) ble gjort gjeldende fra 01.08.2020.

Vikens integreringsarbeid er fortsatt i en etableringsfase der vi skal forankre arbeidet i regionale planer og strategier for vikensamfunnet. Viken fylkeskommune organiserer integreringsarbeidet på tvers av rådsområdene i organisasjonen, med oppdrag om samskaping, helhetlig virkemiddelbruk, forankring i FNs bærekraftsmål og samordning med fylkeskommunens allerede eksisterende arbeid. Integreringsperspektivet er synliggjort i Vikens regionale planstrategi, og er et tema i de tre regionale planene som det er vedtatt at Viken skal lage. Regionale planer er definert i plan og bygningsloven, og skal imøtekomme kravet om medvirkning fra hele vikensamfunnet. Vi skal også legge bærekraftsmålene til grunn for en helhetlig og tverrfaglig forståelse av Vikens integreringsarbeid. Integreringsarbeidet i Viken er organisert i faste tverrgående grupper som koordineres av fagkoordinator for integrering. Rådsområdet kultur og mangfold har det koordinerende administrative og politiske ansvaret.

For å ivareta ansvaret for det regionale integreringsarbeidet, er det viktig at Viken samarbeider med andre regionale aktører. [Viken fylkeskommune og NAV samarbeider om å få flere i utdanning og jobb](#), og signerte høsten 2020 en samarbeidsavtale. I forlengelse av avtalen lager NAV og Viken fylkeskommune gjennomføringsavtaler på ulike samarbeidsområder, herunder integrering. Avtalen på området integrering ble signert i mai 2021 og skal bidra til et godt samarbeid om kvalifisering av innvandrere mellom partene; til beste for kommunene og deltakeren selv. Både integreringsloven og rundskriv [veileder-om-samarbeid-mellom-kommunen-og-arbeids--og-velferdsetaten-om-introduksjonsprogrammet.pdf](#) legger rammer for samarbeidet.

Antallet flyktninger som kommer til Norge har vært lavt de siste årene. Det innebærer at andelen personer som omfattes av ny lov, og skal bosettes i Viken er lav, se kapitel 6. Arbeidet er likevel av betydning for det øvrige kvalifiseringsarbeidet for innvandrere i regionen. Pandemien har synliggjort hvor sårbare arbeidstakere med innvandringsbakgrunn er i enkelte sektorer. Det stiller krav til fylkeskommunens arbeid med kompetanseutvikling og verdiskaping, som vi tar på alvor. Rekkevidden av fylkeskommunens nye integreringsoppgaver strekker seg derfor utover hva vi redegjør om i det følgende.

2 Fylkeskommunes ansvar etter lov og forskrift

Vi vil nå gå igjennom fylkeskommunens ansvar, slik det fremkommer av lov og forskrift, fulgt av en redegjørelse av fylkeskommunens virkemidler knyttet opp mot oppgavene. Etter den midlertidige loven har fylkeskommunen også ansvar for karriereveiledning til introduksjonsdeltakere med vedtak før 01.01.2021. Med unntak av det som fremkommer i [midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid - 19 §2 siste ledd](#), så har ikke fylkeskommunen ansvar eller oppgaver etter introduksjonsloven, som gjelder for flyktninger bosatt i kommunene før 01.01.2021, og derfor omtales ikke den loven her.

Nedenfor ser dere to sentrale paragrafer i integreringsloven som omhandler fylkeskommunens ansvar og oppgaver. I tillegg til lov og forskrift, gir juridisk veileder en forståelse av ansvaret og oppgavene.

§4 (lov) Fylkeskommunens ansvar

Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet. Fylkeskommunen skal utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere.

Fylkeskommunen skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket.

Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning etter § 11 og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere som går fulltid i videregående opplæring etter § 30.

Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.

§ 65 (forskrift) Fylkeskommunens ansvar for regionale integreringsoppgaver

Fylkeskommunen skal legge til rette for at innvandrere kan etablere virksomheter, og at fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet.

Fylkeskommunen skal også legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerdømt som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring.

Fylkeskommunen skal følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Fylkeskommunen skal også legge til rette for samarbeid med sivilsamfunnet, herunder frivillig sektor.

I tillegg er fylkeskommunene ansvarlig for behandling av personopplysninger etter integreringsloven § 41 til § 44 og forskriften til loven, som ikke skjer i registre etter § 43 første ledd.

Fylkeskommunene skal registrere personopplysninger nevnt i lovens § 47 andre ledd, i registrene til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, i tråd med integreringsloven § 43 andre ledd. Opplysningene skal registreres innen to måneder etter at de foreligger.

Fylkeskommunen skal utlevere opplysninger til kommunen om gjennomført karriereveiledning og om fravær for personer som omfattes av integreringsloven § 26 første ledd.

3 Det regionale integreringsarbeidet

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

«Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet. [...] Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.»

- **§ 65 (FORSKRIFT) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR FOR REGIONALE INTEGRERINGSOPPGAVER**

Fylkeskommunen skal legge til rette for at innvandrere kan etablere virksomheter, og at fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet. Fylkeskommunen skal også legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring. (Disse oppgavene redegjøres det for under kapittel 5, kvalifisering av innvandrere)

Fylkeskommunen skal følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemllestelse. Fylkeskommunen skal også legge til rette for samarbeid med sivilsamfunnet, herunder frivillig sektor.

Det fremgår av §4 første ledd første punktum at fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet.

Ansvar for det regionale integreringsarbeidet underbygger den regionale samfunnsutviklerrollen fylkeskommunen allerede har, og styrker fylkeskommunens samordningsansvar med andre regionale aktører. Fylkesrådets arbeidsmøte vedtok våren 2020 at *Integrering blir videreført i sin overordnede karakter i regional planstrategi, i fylkeskommunale planer, i samarbeidsavtaler og i partnerskapsavtaler*. Arbeidet med integrering skal således gjenspeiles i alle aspekter av fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler. *Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd* vil forankre mål blant annet for integreringsarbeid i sivilsamfunnet. Viken fylkeskommune forankrer sine mål for integreringsarbeidet i nasjonale føringer, blant annet nasjonal integreringsstrategi. Arbeidet med temastrategien mangfold, universell utforming og integrering vil bidra til at denne strategien relateres til regionale forhold og fylkeskommunens virkemidler. Arbeidet er forventet sluttført høsten 2021.

Fylkeskommunen har et omfattende arbeid på kultur og frivillighet, hvor temaer som mangfold, inkludering og integrering er relevant, jfr. Viken utviklingsmålene fram mot 2030. Arbeid med samfunnsdeltakelse og inkluderende arbeidsliv og møteplasser er temaer med relevans for fylkeskommunens integreringsarbeid overfor sivil sektor i Viken. Foruten fylkeskommunens øvrige oppgaveportefølje, vil vedtaket om Viken som rasismefri sone og bærekraftsmålene også fargelegge vår forståelse av lovens ansvar. Vi vil se arbeidet mot negativ sosial kontroll i et bredt perspektiv i sammenheng med fylkeskommunens arbeid i sivilsamfunnet. Samarbeidet med regionale aktører vil i alle aspekt av arbeidet være av stor betydning.

3.1 Samarbeid med frivillig sektor

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

«Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet. [...] Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.»

- **§ 65 (FORSKRIFT) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR FOR REGIONALE INTEGRERINGSOPPGAVER**

Fylkeskommunen skal også legge til rette for samarbeid med sivilsamfunnet, herunder frivillig sektor.

Et integreringspolitisk mål for Viken fylkeskommune er å øke innvandrerbefolkningens deltakelse i frivillighet og sivilsamfunnet.

Mange opplever fortsatt ulike barrierer for å delta på disse arenaene, og opplever dermed utenforskap. Følgen kan bli manglende deltagelse i arbeid og utdanning.

Viken fylkeskommune gir betydelige tilskuddsmidler til frivillige organisasjoner. For å møte utfordringene og etterspørselen etter lokale møteplasser, og som en følge av §65 i forskrift, har Viken fylkeskommune opprettet en ny tilskuddsordning. Målet er å legge til rette for at det lokalt skapes inkluderende, frivillige møteplasser som fremmer mangfold og integrering i vikersamfunnet. Formålet er å bidra til et mer inkluderende lokalsamfunn på tvers av etnisitet, kultur, funksjonsnivå og seksuell legning. Målgruppen er alle innbyggere i Viken, med et ekstra fokus på særlig utsatte grupper og barn og unge.

Fylkeskommunens nye integreringsansvar vil prege utformingen av etablerte støtteordninger. Tiltak knyttet til mangfold, inkludering og integrering vil vektlegges når tilskuddene tildeles.

Videre skal vi i fylkeskommunen samarbeide om integreringsfaglige oppgaver i tilknytning til kunst og kultur, kulturarv, stedsutvikling, fylkesbibliotekene, folkehelse og innspill til planer og høringer. Fylkeskommunen vil fremme deltakelse og medvirkning også på disse arenaene. For å ivareta medvirkning vil vi opprette en ekstern referansegruppe bestående av representanter fra relevante aktører innen frivillighet.

3.2 Arbeid mot negativ sosial kontroll

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet.

- **§ 65 (FORSKRIFT) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR FOR REGIONALE INTEGRERINGSOPPGAVER**

[...] Fylkeskommunen skal følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Fylkeskommunen skal også legge til rette for samarbeid med sivilsamfunnet, herunder frivillig sektor.

Etter integreringsforskriften § 65 har fylkeskommunens ansvar for regionale integreringsoppgaver, og forskriften sier at fylkeskommunen skal følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er forankret i den statlige handlingsplanen [Retten til å bestemme over eget liv. Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse \(2017-2020\) \(regjeringen.no\)](#). Det vil komme en ny handlingsplan i løpet av 2021.

Å bistå personer som blir utsatt for negativ sosial kontroll krever bidrag fra mange tjenester. Samarbeid mellom tjenesteytere og virksomheter er avgjørende i det forebyggende arbeidet.

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging ([RVTS Øst](#)) koordinerer et nettverk av regionale offentlige tjenester og instanser, som har fagkompetanse på dette feltet. Viken fylkeskommune deltar i nettverket, hvor også Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll, Bufetat Øst, Oslo politidistrikt, Kripes, UDI, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Røde Kors-telefonen og IMDi deltar. Østlandsnettverket arrangerer kompetansehevingstiltak for offentlig ansatte i Viken og Oslo.

I Viken samarbeider vi også med RVTS Sør, som inkluderer kommuner i tidligere Buskerud i sitt regionale arbeid. Viken fylkeskommune har som mål å bidra til at temaene for kompetanseheving på dette feltet er relevante for kommunene i Viken.

Minoritetsrådgivere i Vikenskolen:

Minoritetsrådgiverne er ansatt i IMDi, men jobber på noen skoler og et veiledningssenter i Viken. Per 01.03.2021 er det utplassert minoritetsrådgiver på disse videregående skolene:

- Bleiker (Asker)
- Drammen og Åssiden (Drammen)
- Fredrik II (Fredrikstad)
- Askim og Mysen (Indre Østfold)
- Strømmen (Lillestrøm) – fra høstsemester 2021
- Rælingen (Rælingen) – fra høstsemester 2021
- Rud (Bærum)
- Greåker (Sarpsborg)
- Malakoff (Moss)
- Follo veiledningssenter (Ås)

Minoritetsrådgiverne har spisskompetanse på problemstillinger knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold, og samarbeider tett med skolens elevtjeneste. De følger opp elever og ansatte ved skolen der minoritetsrådgiver er utplassert, og elever ved skoler i nærområdet ved behov.

Fylkestinget vedtok i desember 2020 en strategi for helsefremmende skoler som [skal styrke skolene som arena for trivsel og helse](#). Strategien omhandler «laget rundt eleven», hvor minoritetsrådgiverne er ett av flere fagområder i teamet. Slik blir arbeidet mot negativ sosial kontroll sett i sammenheng med den helhetlige oppfølgingen av en elev ved videregående skole.

Minoritetsrådgiverne skal også styrke kompetansen på temaet negativ sosial kontroll hos ansatte i lokale flykningstjenester, NAV, voksenopplæringsinstitusjoner og andre hjelpetjenester.

Fylkeskommunen har ansvaret for samarbeidsavtalen og for koordinering med IMDi om minoritetsrådgiverordningen.

4 Kvalifisering av innvandrere

I det følgende redegjør vi for fylkeskommunens ansvar for kvalifisering etter integreringsloven.

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

[..]. Fylkeskommunen skal utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere. [..]

Etter *første ledd andre punktum* skal fylkeskommunen utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere.

I planene er det særlig aktuelt å fremheve hvilken opplæring innvandrere trenger for å møte regionale behov for arbeidskraft. Planene vil bidra til å se fylkeskommunens kvalifiserende tiltak i sammenheng. Planen vil også bidra til å se fylkeskommunens tiltak og virkemidler i sammenheng med regionale samarbeidspartneres virkemidler, som for eksempel NAV og VOFO. Målet med planen er at den skal bidra til bedre tjenester for økt overgang til utdanning og arbeid for både unge og voksne innvandrere.

Planer etter denne bestemmelsen kan inngå i fylkeskommunens regionale strategiske kompetanseplaner, som beskrevet i Meld. St. 6 (2018–2019) punkt 8.3.3. *og i forarbeidene til lov om integrering*. For Vikens vedkommende vil planene inngå i *regional plan for kompetanse og verdiskaping*.

I likhet med temastrategi for mangfold, universell utforming og integrering, vil plan for kvalifisering av innvandrere legge nasjonale føringer for integrering av innvandrere til grunn, sammen med fylkeskommunens øvrige portefølje av virkemidler og de lovpålagte oppgavene innen integrering. Arbeidet med planen har startet og vil bli samordnet med arbeidet med regional plan for kompetanse og verdiskaping når dette arbeidet starter opp. Det er derfor for tidlig å si noe om planens innhold, utover det ovenstående og lovens pålagte oppgaver på kvalifisering.

4.1 Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

[...] Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning etter § 11 [...]

Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.

- **§ 11 KARRIEREVEILEDNING**

Personer som omfattes av § 8 første ledd, har rett og plikt til å gjennomføre karriereveiledning. Karriereveiledningen skal bygge på kompetansekartleggingen etter §§ 6 eller 10, og bør gjennomføres før det fattes vedtak etter § 12.

Karriereveiledningen skal bidra til at den enkelte kan ta informerte valg om arbeid og utdanning og til at introduksjonsprogrammet blir tilpasset den enkeltes behov.

Fylkeskommunen skal sørge for karriereveiledningen.

Når karriereveiledningen er gjennomført, bør det gis en anbefaling om arbeid eller utdanning for den enkelte deltager innenfor rammen av §§ 13 og 14.

Forskrift

§ 47. Opplysninger om personer som gjennomfører kompetansekartlegging og karriereveiledning

[..] Følgende opplysninger om en person som har gjennomført karriereveiledning kan behandles:

- a. utfyllende kompetanseopplysninger
- b. ønsker og muligheter innen utdanning og arbeid
- c. behov for å søke kompletterende utdanning, godkjenning, autorisasjon eller behov for realkompetansevurdering
- d. informasjon om eventuelle hindringer for å delta i kvalifiseringstiltak, arbeid og utdanning.

Karriereveiledningen danner et viktig grunnlag for fastsettelse av slutt mål etter § 13, og for utforming av introduksjonsprogrammet for den enkelte deltaker. Gjennomføring av karriereveiledning er en rett og plikt for deltakeren, jf. §11, første ledd første punktum.

Etter §11, første ledd andre punktum skal karriereveiledningen bygge på kompetansekartleggingen etter §§ 6 eller 10. Karriereveiledningen må altså gjennomføres etter kompetansekartleggingen. Videre bør karriereveiledningen gjennomføres før det treffes vedtak om introduksjonsprogram etter § 12.

Etter §11, tredje ledd er det fylkeskommunen som skal sørge for karriereveiledning.

Når karriereveiledningen er gjennomført, følger det av §11, fjerde ledd at det bør gis en anbefaling om arbeid eller utdanning for den enkelte deltager innenfor rammen av §§ 13 og 14. Anbefaling gis av karriereveileder som gjennomfører karriereveiledningssamtalen.

Målgruppe, oppstart og gjennomføring av karriereveiledningstjeneste

Viken fylkeskommune tilbyr karriereveiledningen og kurs til alle over 19 år, ved de fylkeskommunale karrieresentrene og veiledningssentrene.

Fylkeskommunenes ansvar innebære et tett samarbeid og prosess med kommunene slik at personer i målgruppen etter integreringsloven får en helhetlig tjeneste ved sentrene. Deltakere som skal til karriereveiledning, skal få informasjon om tjenesten før første veiledning utarbeidet av Kompetanse Norge. [hva er karriereveiledning.pdf \(kompetansenorge.no\)](#)

Fylkeskommunen er ansvarlig for å bestille og finansiere tolketjenester.

Fylkeskommunens plikt til å tilby karriereveiledning til introduksjonsdeltakere gjelder både etter lov om integrering og etter midlertidige loven som ble vedtatt i mai 2020. Etter midlertidig lov skal fylkeskommunen gi karriereveiledning til introduksjonsdeltakere som har vedtak før 01.01.2021, *men da bare når kommunen anser det som hensiktsmessig.*

Kommunikasjon mellom kommunalt nivå og karrieresentrene

Når karriereveiledningen er gjennomført skal karriereveilederen gi en anbefaling om arbeid eller utdanning for den enkelte deltaker innenfor rammen av introduksjonslovens §§ 13 og 14. Det skal utarbeides et karriereveileders notat, som skal benyttes av karrieresentrene for å fylle inn resultatet av karriereveiledningen. Etter at karriereveiledningen er gjennomført skal notatet overføres til kommunen. Til dette skal det benyttes et digitalt skjema utarbeidet av IMDi, som oppfyller personvernsforordningens krav til behandling av personopplysninger, se kapittel 7.

IMDi sitt digitale skjema er ennå ikke klart til bruk. Det er derfor nødvendig å etablere midlertidige løsninger for utveksling av informasjon om introduksjonsdeltakere som skal ha og har hatt karriereveiledning. I e-post til Viken fylkeskommune skriver IMDi 03.03.2021: *IMDi jobber med retningslinjer for karriereveiledning og samarbeid mellom karrieresenter og kommune. Vi vil komme med noe midlertidig materiell på dette om kort tid, som vil bli tilgjengelig på imdi.no: [Karriereveiledning etter integreringsloven | IMDi](#). Materialet vil beskrive hvordan tilganger til karriereveileders notat i IMDinett ordnes, innlogging og bruk av notatet, herunder noen eksempler på hvordan det kan fylles ut.*

For å sikre likebehandling, har vi utarbeidet en sentral midlertidig samhandlingsrutine mellom kommuner og fylkeskommunen. Denne har rom for lokale løsninger for å ivareta allerede etablerte samarbeid.

Det er utviklet en veileder for samhandling om tjenesten i samarbeid med karrieresentrene, veiledningssentrene og kommunene.

4.2 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

• §4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR

[...] Fylkeskommunen skal sørge for [...] opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere som går fulltid i videregående opplæring etter § 30.

Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.»

• §30 ANSVAR FOR OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP

[...]

Fylkeskommunen skal sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap til personer som omfattes av § 26 første ledd, som går i videregående opplæring etter opplæringsloven på full tid.

Tilbud om opplæring i norsk og samfunnskunnskap skal gis så snart som mulig og senest innen tre måneder etter folkeregistrering i kommunen eller at krav om deltagelse blir fremsatt.

Fylkeskommunens ansvar inntreder ved oppstart i videregående opplæring. [...]

Kommunen skal utstede deltagerbevis ved gjennomført eller avbrutt opplæring.

Den nye integreringsloven skal bidra til at innvandrere i større grad får formalkompetanse. Fylkeskommunen har fått ansvar for å tilby norsk og samfunnskunnskap til innvandrere som får opplæring i disse fagene som en del av videregående opplæring på full tid, se § 30 andre ledd i loven: *Fylkeskommunen skal sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap til personer som omfattes av § 26 første ledd som går i videregående opplæring etter opplæringsloven på full tid.*

Fulltids videregående opplæring er definert til 30 timer opplæring per uke.

Opplæringen i fylkeskommunen gis etter opplæringsloven, det vil si; opplæringen foregår etter gjeldende læreplaner for videregående opplæring i alle fag, også norsk og samfunnsfag.

Det er opp til fylkeskommunen å organisere opplæringen slik den mener er hensiktsmessig.

Det følger av §30, *tredje ledd andre punktum* at fylkeskommunens ansvar inntreder ved **oppstart** i videregående opplæring.

For elever med ungdomsrett er skolestart i august. I voksenopplæringen er det vanlig med oppstart i august og januar, med hovedvekt på august. Fylkesadministrasjonen skal saksbehandle alle søknadene før en elev/deltaker tas inn til opplæring for å ivareta elevens / deltakerens rettigheter til opplæring og rett til likebehandling. Dette innebærer at mange må vente på plass etter at søknaden om videregående opplæring er registrert.

Mange vil dermed måtte vente på skoleplass og ha behov for å starte opplæringen i kommunen i påvente av oppstart i videregående opplæring.

4.2.1 Opplæring i norsk og dokumentasjonskrav for elever/deltakere i videregående opplæring

Når personer, som er omfattet av integreringsloven § 26 første ledd, får fulltids videregående opplæring, er fritak for plikten til norskopplæring på grunn av dokumenterte kunnskaper regulert i [forskrift til integreringsloven § 23 punkt D og E](#). Fritak for plikten til opplæring i norsk i henhold til forskriften, fattes av kommunen.

Fylkeskommunen skal sørge for opplæring slik at det er realistisk at deltakeren kan oppnå minimumsnivået i norsk. Deltakeren har likevel ikke en rett til å bestå faget norsk, men det skal gis opplæring i et omfang som gir deltakeren forutsetninger for å kunne bestå faget.

Opplæringsbehovet den enkelte har, ivaretas gjennom vedtak etter opplæringsloven § 3-12 Rett til særskilt språkopplæring. Dette gjelder for elever med ungdomsrett som er tatt inn til videregående opplæring for ungdom. Deltakere som går i videregående opplæring for voksne, kan få vedtak om behov for særskilt språkopplæring som en del av den voksnes rett til tilrettelegging av opplæringen.

Viken fylkeskommune har også opplæringsløp særskilt tilrettelagt for språklige minoriteter, eksempelvis kombinasjonsprogram, som er mer grunnskoleopplæring for innvandrerungdom 16-24 år. Her følges læreplanverket for grunnskolen for voksne med språkfokus i alle fag. Unge som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnsfag, kan få dokumentert kompetansen sin ved å gjennomføre norsk og samfunnsfag på grunnskolenivå, se [forskrift til integreringsloven § 23 punkt C](#). Kommunen må informere den videregående skolen om hvilke elever dette gjelder, slik at den videregående skolen sikrer standpunktvurdering og eksamensoppmelding i fagene før overgang til videregående opplæring.

4.2.2 Opplæring i samfunnskunnskap og dokumentasjonskrav på kompetanse for elever/deltakere i videregående opplæring

Når personer, som er omfattet av integreringsloven § 26 første ledd, får fulltids videregående opplæring, er fritak for plikten til samfunnsfagopplæring på grunn av dokumenterte kunnskaper regulert i [forskrift til integreringsloven § 24 punkt C og D](#). Fritak for plikten til opplæring i samfunnskunnskap i henhold til forskriften, fattes av kommunen.

Eleven/deltakeren følger faget samfunnskunnskap i videregående opplæring på lik linje med andre elever. Hvilket år samfunnskunnskap inngår, kan variere mellom ulike utdanningsprogram. På dette grunnlaget gjelder ikke kravene i [§ 33](#) første ledd når fylkeskommunen har ansvar for opplæringen for målgruppen. Dette innebærer at personer som går i videregående opplæring på fulltid, ikke må ha gjennomført opplæringen innen ett år, og at det ikke stilles samme krav om opplæring på et språk deltakeren forstår.

4.3 Videregående opplæring

Personer som har fullført grunnskole har, etter søknad, rett til videregående opplæring, enten til videregående opplæring for ungdom etter opplæringsloven [§ 3-1](#) eller videregående opplæring for voksne etter opplæringsloven [§ 4A-3](#). Personer som har gjennomført videregående opplæring i utlandet, har rett til videregående opplæring i Norge dersom opplæringen fra utlandet ikke kan godkjennes som norsk studie- eller yrkeskompetanse. Også personer som ikke har rett til opplæring kan søke om mer videregående opplæring. Inntak skjer da på bakgrunn av at det er ledige plasser.

4.3.1 Videregående opplæring for ungdom

Retten for videregående opplæring for ungdom etter opplæringsloven § 3-1, gjelder ut det skoleåret personen fyller 24 år. Søker har rett til ett av tre utdanningsprogram på vg1, og deretter to års videregående opplæring innenfor utdanningsprogrammet. Elever som tas inn etter § 3-1, har rett til spesialundervisning, særskilt språkopplæring, elevtjenester etc. Fag – og timefordelingen for utdanningsprogrammet er gitt i forskrift. Antall undervisningstimer vil være 30 – 35 timer, minimum 90 uketimer i løpet av tre år. Skoleplass må søkes hvert år, og det vil vanligvis være karakterbasert inntak til ønsket programområde i vg2. Dette gjelder først og fremst yrkesfaglige utdanninger. Det er mulig å velge programfag på studiespesialisering som gir enten generell eller spesiell studiekompetanse.

Dersom personen søker videregående opplæring for ungdom, men er eldre 24 år, vil tildeling av plass skje etter at elever med ungdomsrett har fått tildelt plass. Er det ikke ledige plasser i klassen, vil personen ha sine rettigheter knyttet til videregående opplæring for voksne etter opplæringsloven § 4A-3.

Søknad og inntak

Personer som er omfattet av integreringsloven § 26, søker til videregående opplæring for ungdom på like vilkår som andre.

I henhold til forskrift til opplæringsloven er søknadsfristen for inntak til videregående opplæring for ungdom 1. mars. For søknader som krever individuell behandling er søknadsfristen 1. februar. Inntak utenfor fristen må avklares med seksjon inntak og

dimensjonering i Viken fylkeskommune. Søknad registreres på vigo.no /Søknad og svar til skole/bedrift.

Inntak til videregående opplæring for ungdom er en gang per år. Inntaket reguleres av opplæringsloven § 3-1 og forskrift til opplæringsloven kapittel 6. Ved inntak til videregående skole, har ungdomsrettssøkere rett til ett av tre søkte utdanningsprogram. Skoleåret 2021 - 2022 foregår inntaket etter nærskoleprinsippet i Viken. Det vil si at elevene i det store og hele går på den skolen som tilbyr det aktuelle utdanningsprogrammet i nærheten av der de bor.

Søkeren må være folkeregistrert i Viken fylkeskommune pr. 1. mars for å kunne søke. Fylkeskommunen oppfordres i juridisk veileder til integreringsloven til å styrke rettighetene til nyankomne innvandrere som bosettes etter søknadsfrist. Både forskrift til opplæringsloven § 6-8 og [lokal inntaksforskrift for Viken fylkeskommune](#) sier at søknader som er mottatt etter søknadsfrist skal behandles så langt det er mulig.

4.3.2 Videregående opplæring for voksne

Retten til videregående opplæring for voksne etter opplæringsloven § 4A -3, gjelder for personer fra og med det året de fyller 25 år. Personer som har fullført videregående opplæring i utlandet som ikke kan godkjennes som studie – og yrkeskompetanse i Norge, kan søke videregående opplæring for voksne etter § 4A -3 uavhengig av alder.

I videregående opplæring for voksne søker personen på sluttkompetanse, det vil si at kandidatene tas inn til et fullt opplæringsløp. Videregående opplæring for voksne kan ha annen fag- og timefordeling enn videregående opplæring for ungdom, bl.a. innebærer studiekompetanse opplæring i 6 fag. Opplæringen for voksne skal tilpasset behovene den voksne har. Dette innebærer at kursene kan ha ulikt omfang av timer per uke, varighet og foregå enten på kveld eller dag.

Personer med rett til opplæring etter § 4A-3 har rett til å få vurdert sin realkompetanse.

Søknad og inntak

Personer som er omfattet av integreringsloven § 26, søker til videregående opplæring for voksne på like vilkår som andre. Søknad registreres i vigo.no /Søknad for voksne /realkompetanse. Det er ingen søknadsfrist og det tas inn deltakere fortløpende. Det er vanlig med oppstart i august og januar, med hovedvekt på august. Mer [informasjon på viken.no](#) om videregående opplæring for voksne

4.4 Fylkeskommunens sentrale virkemidler i norskopplæringen

Viken fk har iverksatt ulike virkemidler for å ivareta innvandreres behov for norskopplæring. Målet med tiltakene er å sette personene i stand til å fullføre og bestå videregående opplæring.

Virkemidler:

- Særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 3-12, gjelder ungdom i videregående opplæring. Egne retningslinjer og rutiner for Vikenskolen.
- Kombinasjonsprogram (mer grunnskoleopplæring med språklæring i alle fag) – gjelder innvandrerungdom 16 – 24 år. Egne retningslinjer for kombinasjonsprogram i Vikenskolen.
- Tilpasset språkopplæring – gjelder videregående opplæring for voksne. Eget tilbud om utvidet opplæring i Viken fk.
- Egne opplæringsløp for minoritetsspråklige – gjelder videregående opplæring for voksne.
- Kompetanseheving av lærere og ledere i Vikenskolen.

4.4.1 Særskilt språkopplæring etter § 3-12 i opplæringsloven

Gjelder elever som har fått inntak til videregående opplæring etter opplæringsloven [§ 3-1](#) *Rett til videregående opplæring for ungdom*.

Hva er særskilt språkopplæring?

Særskilt språkopplæring i videregående skole kan være:

- Særskilt norskopplæring: Forsterket opplæring i norsk
- Morsmålsopplæring: Opplæring i elevens morsmål
- Tospråklig fagopplæring: Opplæring i fag på norsk og på elevens morsmål

Særskilt norskopplæring er det primære virkemiddelet for elever som ikke kan følge ordinær opplæring i Vikenskolen. Opplæringen innebærer at personen tilkommer ekstra ressurser og/eller avvik i organiseringen fra fag – og timefordelingen på trinnet for å ivareta opplæringsbehovet til eleven.

Om nødvendig, for å få tilstrekkelig norskkompetanse, har eleven også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Tospråklig fagopplæring vil primært være aktuelt for nyankomne elever som kan lite norsk. Tilbudet avhenger av tilgang på tospråklige lærere.

Målet for de minoritetsspråklige elevene i Vikenskolen er å inneha *veiledende* nivå B2 i norsk språk i henhold til det europeiske rammeverket for språk når de har fullført og

bestått videregående opplæring. Nivået må ses i sammenheng med læreplanene tilhørende det utdanningsprogrammet og trinnet i videregående opplæring som eleven følger. Elever med vedtak om særskilt språkopplæring, kan få utvidet opplæringstiden sin med inntil to år. Dette er fastsatt i [opplæringslovens § 3-1](#), femte ledd.

Det er utarbeidet egne retningslinjer og rutiner for Vikenskolen. Hensikten er å sikre likebehandling og kvalitet i opplæringen ved alle skolene våre. Skolene skal inneha rutiner som ivaretar denne saksgangen:

1. Identifisere elever som kan ha rett til særskilt språkopplæring
2. Kartlegge elevens norskerferdigheter
3. Forhåndsvarsle og gå i dialog med elev og ev. foresatte om opplæringstilbudet
4. Fatte vedtak
5. Igangsette opplæring
6. Underveiskartlegge eleven
7. ev. endre vedtak

Prosess 6 og 7 gjentas til skolen fatter vedtak om opphør av særskilt språkopplæring.

Mer informasjon om opplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring finner du [her](#)

4.4.2 Kombinasjonsprogram

- **[§ 4 \(LOV\) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR](#)**

Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet.

Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.

- **[§ 65 \(FORSKRIFT\) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR FOR REGIONALE INTEGRERINGSOPPGAVER](#)**

[...] Fylkeskommunen skal også legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring [...].

Forskrift til integreringsloven sier at fylkeskommunen skal legge til rette for at gis *mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom*. Viken fk har kalt opplæringstilbudet for kombinasjonsprogram og tilbudet gis skoleåret 2021 – 2022 ved 12 videregående skoler i

Viken, og skal være en fast del av tilbudsstrukturen i Vikenskolen. Ingen har i forskrift rett til plass i kombinasjonsprogrammet. Det er et *tilbud* om mer grunnskoleopplæring på en videregående skole for innvandrerungdom i Viken, som mangler norskkompetanse og faglig grunnlag for å ha utbytte av videregående utdanning.

Målgruppen er innvandrerungdom i alderen 16 – 24 år. Ungdommenes skolebakgrunn vil enten være:

- Elever som går ut av ungdomstrinnet med vitnemål, dvs. skrevet ut av grunnskolen etter opplæringsloven §2-1 fjerde ledd, men med manglende norskkompetanse og faglig grunnlag. (En ungdom som er skrevet ut med vitnemål fra grunnskole for voksne er *ikke* i målgruppa.)

Eller:

- Ungdom som har gjennomført allmenn grunnopplæring i utlandet i minst ni år, men som mangler norskkompetanse, og vil ha utbytte av språklæring i de andre fagene.

Ved 8 av våre 12 videregående skoler som tilbyr kombinasjonsprogram, drifter vi opplæringen i samarbeid med det kommunale VO-senteret, det vil si at lærere og ledere kommer både fra den videregående skolen og fra det kommunale voksenopplæringscenteret. Det betyr at disse 8 skolene også kan ha opplæring av ungdom som ikke har godkjent grunnskole fra utlandet, - og må gjennomføre grunnskole for å kvalifisere seg til inntak på videregående nivå. Det framkommer av opplæringsloven §13-1, første ledd, at det er kommunen som skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring. Kommunen er dermed ansvarlig for inntaket av denne gruppen, selv om de får skoleplass på en videregående skole.

I kombinasjonsprogrammet foregår opplæringen etter opplæringsloven §4A-1, som er opplæring i grunnskolefagene for voksne, det vil si Kunnskapsløftets læreplaner for grunnskolen. I Vikenskolen gis det opplæring i fagene norsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag og engelsk. I tillegg gis det opplæring i kroppsøving og utdanningsvalg. Timetallet per uke er 30. Elever kan få mulighet til å forsere fag på videregående nivå. Opplæringstiden er fleksibel fra 1 – 3 år. I kombinasjonsprogrammet foregår opplæringen på ulike nivåer i fagene og med høyt læringstrykk. Målet er at ungdommene skal få mulighet til rask læringsprogresjon så de kan starte med videregående opplæring i løpet av ett til to år.

Søknad og inntak

Personer i målgruppa kan søke hele året, men med anbefalt søknadsfrist 01. februar da inntaket til neste skoleår starter da. Elever fra 10.trinn og annen ungdom som er i Norge og tilhører målgruppa, søker innen 1.februar og registrerer søknaden i vigo.no /Søknad og svar til skole/bedrift. Kombinasjonsprogrammet må være 1. prioritet dersom søkeren skal få behandlet søknaden sin om plass i kombinasjonsprogrammet. I tillegg påføres tre ønskede utdanningsprogram i prioritert rekkefølge. Dette er for å sikre at ungdommen ikke blir stående uten skoleplass hvis det er oversøking til kombinasjonsprogrammet.

I tillegg må eget skjema fylles ut, tilgjengelig på viken.no sin hjemmeside. Mer informasjon på [viken.no / opplæring for minoritetspråklige](http://viken.no/opplæring%20for%20minoritetspr%C3%A5klige)

Dersom ungdommen ankommer etter inntaket til videregående skole, fylles kun tilleggsskjemaet ut. Dette fungerer som søknadsskjema til kombinasjonsprogrammet. Det er løpende inntak. Søknadene behandles etter dato.

Dersom det ikke er flere tilgjengelige skoleplasser i kombinasjonsprogrammet, settes personen på venteliste fram til nytt år. Seksjon voksenopplæring og karriereveiledning tar kontakt med kandidaten dersom det blir ledig plass. Personen må legge inn ny søknad hvert år til kombinasjonsprogrammet. Søknadsweben åpner i januar. Søknadsbehandlingen for neste skoleår starter 1. februar.

Uklarheter rundt aldersgruppen 16 – 18 år.

Viken fk opplever at ansvaret for opplæringen av ungdommer i aldersgruppen 16 – 18 år er uavklart etter at ny integreringslov ble innført og målgruppen for opplæring i norsk og samfunnsfag ble endret til 18 – 67 år, se [§ 26](#).

Viken fk må gjennomføre opplæringen innenfor rammen av opplæringsloven. Videregående opplæring er styrt av søknadsfrister, og fylkeskommunen skal oppfylle kravet til rammetimetall.

Kombinasjonsprogrammet er etablert med løpende inntak for å ivareta et opplæringstilbud i et aldersadekvat skolemiljø - og det ideelle er hele tiden å ha ledige plasser slik at også unge med godkjent grunnskole fra utlandet, og som kommer etter søknadsfristen er utløpt til videregående opplæring i Norge, kan få opplæring i kombinasjonsprogrammet i påvente av nytt inntak til videregående opplæring. Allikevel vil det kunne på gitte tidspunkt være fullt i kombinasjonsprogrammet.

Viken fk ønsker å informere om at vi legger denne forståelsen til grunn når det gjelder ansvaret for opplæring av innvandrerungdom i aldersgruppen:

- *Elever som har kort opplæringstid i ungdomsskolen*

Fylkeskommune og kommune har sammen ansvar for denne gruppen. Kommunene har ansvar for grunnskoleopplæring, samtidig er hovedmålsettingen for fylkeskommunene at ungdommene settes i stand til å fullføre og bestå videregående opplæring.

Virkemidler:

- ✓ Kommunene kan tilby det 11. året
- ✓ Viken fk kan tilby mer grunnskoleopplæring i et kombinasjonsprogram eller videregående opplæring med særskilt språkopplæring etter § 3-12, som også gir mulighet for utvidet tid i inntil 2 år.

- *Ungdom med avsluttet og godkjent grunnskole fra utlandet.*

Ungdommene er oftest familiegjenforente eller har flyttet til foresatte med oppholds – og arbeidstillatelse i Norge. Mange kommer etter at inntaket til videregående opplæring er i gang, og kan bli gående opptil et år uten skoleplass.

Fylkeskommunen har ansvar for å innfri retten til videregående opplæring. Dette forutsetter søknadsbehandling iht inntaksforskriften. Viken fk kan tilby plass i kombinasjonsprogrammet ved ledig kapasitet.

Kommunene har et overordnet ansvar for integreringsarbeidet i sin kommune.

Virkemidler:

- ✓ Viken fk kan tilby plass i kombinasjonsprogrammet under forutsetning av at det er ledig kapasitet.
- ✓ Opplæring i kommunal regi

For enkelte av ungdommene (avhengig av oppholdstillatelse), kan kommunene tilkomme [integreringstilskudd](#) og kan vektlegge integrering gjennom kompetansehevende tiltak som norskopplæring. Kommunene har lov til å tilby gratis opplæring eller personer kan kjøpe opplæring. Kommunene i Viken har ulik praksis for hva slags tilbud som igangsettes for den enkelte.

- *Ungdommer som ikke har godkjent grunnskole fra utlandet*

Kommunen har ansvar for grunnskoleopplæring.

Virkemidler:

- ✓ Grunnskoleopplæring for voksne i kommunen.
- ✓ Kombinasjonsprogrammet ved en videregående skole der kommunen samarbeider med fylkeskommunen om drift og opplæring. Kommunen tar inntaket.

Disse kommunene gir opplæring til ungdommer uten godkjent grunnskole ved en av våre videregående skoler: Indre Østfold, Moss, Fredrikstad, Sarpsborg, Nordre Follo, Lørenskog, Ringerike og Drammen.

4.4.3 Tilpasset språkopplæring for voksne

Når en person har søkt videregående opplæring for voksne, vil søkeren bli kalt inn til en kartleggings samtale ved et veiledningssenter (Akershus), Opus (Buskerud) eller en videregående skole (Østfold). Her avklares søkerens valg av sluttkompetanse, skolebakgrunn, behov for realkompetansevurdering, behov for mer opplæring i norsk osv. Kravet om at opplæringen skal tilpasses den voksnes behov omfatter også språklig

tilrettelegging. Dersom en søker vurderes å ha et språklig nivå som er for lavt til at personen vil ha utbytte av ordinær undervisning, gis det inntak til ett år ekstra med opplæring i norsk og engelsk på videregående nivå. Dette første opplæringsåret kalles *tilpasset språkopplæring* i Viken. Normalt undervises det i 10 timer norsk og 5 timer engelsk per uke. Tilbakemelding fra skolene er at deltakerne også trenger mer digitalt kompetanse. Viken fk prøver derfor ut et prosjekt v/ Rud vgs skoleåret 2021 – 2022 der deltakerne i tillegg til opplæring i norsk og engelsk, undervises i digitale ferdigheter 10 timer per uke.

Voksne minoritetsspråklige som har behov for språklig tilrettelegging, kan få vedtak om behov for særskilt språkopplæring og følge læreplanen i norsk for språklige minoriteter med kort botid – videregående opplæring, uavhengig av hvor lang botid personen har. Planen er sidestilt med ordinær læreplan i norsk og gir sluttkompetanse i norsk på videregående nivå.

4.4.4 Egne opplæringsløp for minoritetsspråklige i voksenopplæringen som fører til yrkeskompetanse

For å lykkes med rask kvalifisering til sluttkompetanse av minoritetsspråklige, samarbeider Viken fk med aktørene som er involvert i integreringen av nyankomne flyktninger og innvandrere. Viken fylkeskommune har inngått samarbeidsavtale med NAV – ØstViken og NAV VestViken, der vi forplikter oss til å samarbeide om kvalifisering til en sluttkompetanse.

Eksempler på et slike samarbeid er:

Helsearbeiderfaget for minoritetsspråklige voksne.

NAV: Bidrar med økonomiplan og støtte til livsopphold. Avklaring og utvelgelse av kandidater.

Viken fk: Opplæring etter gjeldende læreplanverk. Fokus på språkopplæring i alle fag og praksisnær opplæring. Gjennomfører godkjenninger og realkompetansevurderinger av tidligere gjennomført utdanning.

Kommuner: Praksisplass i yrkesfaglig fordypning, sommerjobb og læreplan.

Les mer her [Imponert over tilbud som skal gi flere helsefagarbeidere](#)

Bygg Broen er et annet igangsatt prosjekt for personer med kort botid. Les mer her [Bygger bro inn det norske samfunnet](#)

4.5 Konsekvenser av fravær i videregående opplæring

Dersom personen er tatt inn til videregående opplæring for ungdom, se punkt 4.3.1, har eleven møteplikt til alle skoletimer. Å være til stede i timen er viktig for egen og andres læring og for miljøet i klassen. Dersom eleven har mer enn 10 prosent udokumentert fravær, skal eleven i regelen ikke få karakter i faget. Noen fraværsgrunner, som når de er dokumenterte, kan kreves unntatt fra 10 prosentregelen, se forskrift til opplæringsloven [§ 3-45](#).

Dersom personen er tatt inn til videregående opplæring for voksne, se punkt 4.3.2. eller kombinasjonsprogram, se punkt 4.4.2, er ikke personen omfattet av prosentgrensen for udokumentert fravær, som gjelder for videregående opplæring for ungdom. Personen har likevel plikt til å møte opp og delta aktivt i opplæringen. Stort fravær kan medføre at læreren ikke har vurderingsgrunnlag til å gi halvårsvurdering eller standpunktkarakterer i fag, se forskrift til opplæringsloven [§ 4-3](#).

Personer som av ulike årsaker ikke får vurdering med karakter i fag, vil dermed kunne mangle dokumentasjon på gjennomført norsk og samfunnsfagopplæring etter forskrift til integreringsloven.

4.6 Tilskudd for opplæring i norsk og samfunnsfag til Viken fylkeskommune

Viken fylkeskommune tilkommer tilskuddet når:

- ✓ Personen er heltidselev i videregående opplæring for ungdom.
- ✓ Personen går full tid i videregående opplæring for voksne. Med full tid menes minimum 30 timer per uke
- ✓ Personen går i kombinasjonsprogrammet der fylkeskommunen driver opplæringstilbudet alene, dvs er elev ved Bleiker vgs, Jessheim vgs, Lillestrøm vgs eller Nadderud vgs.

Ved de andre skolene som har kombinasjonsprogram, vurderes dette individuelt i sammen med samarbeidende kommune.

For at fylkeskommunen skal motta persontilskuddet fra Imdi, må kommunene registrere i NIR at det foreligger vedtak om opplæring i norsk og samfunnskunnskap og at personen får fulltids videregående opplæring.

4.7 Kompetansekrav til lærere og ledere

Det kan være utfordrende for fylkeskommunen å få elever med få norskkunnskaper inn i videregående opplæring når målet er at alle skal fullføre og bestå videregående opplæring innenfor en fastsatt tidsramme. Viken fk tilrettelegger for at skolene skal ha kompetanse tilgjengelig.

I samarbeid med Høgskolen i Østfold er det satt i gang videreutdanning innenfor andrespråkpedagogikk 11. - 13. trinn for lærere i Vikenskolen, slik at skolene bygger og utvikler kompetanse innenfor fagfeltet. Det er også etablert kompetansenettverk mellom skolene som har kombinasjonsprogram, hvor kompetansedeling og erfaringsutveksling for å få til relevant opplæring av målgruppa, ivaretas og videreutvikles.

5 Etablering av virksomheter og inkludering i arbeidslivet

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet. [...]

Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.

- **§ 65 (FORSKRIFT) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR FOR REGIONALE INTEGRERINGSOPPGAVER**

Fylkeskommunen skal legge til rette for at innvandrere kan etablere virksomheter, og at fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet.

Etter integreringsforskriften § 65 har fylkeskommunen ansvar for å legge til rette for at innvandrere kan etablere virksomheter, og at fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet.

Fylkeskommunene fikk overført midler tilsvarende IMDis ressurser til to støtteordninger. Viken fylkeskommune valgte å videreføre tilskuddsordningene i 2020, og støtter flere utviklingsprosjekter for å bidra til at antall innvandrere øker og at flere fagutdannede og høyt kvalifiserte innvandrere inkluderes i arbeidslivet. Det er gjennomført erfaringskonferanse med alle kommuner og utførere av etablerertjenesten i Viken.

I 2021 er tilskuddsordningen for etablererveiledning og mentor- og traineeordningen inkludert i en ny støtteordning for næringsutvikling og innovasjon i Viken, med søknadsfrist 12.04. Les mer om støtteordningen her: [Tilskudd til næringsutvikling og innovasjon 2021](#). Støtteordningen utlyses to ganger i året.

I tillegg til støtteordningen foregår det et arbeid i fylkeskommunen for å skape mangfold i arbeidslivet. Fylkestinget har blant annet fattet et vedtak om [Viken som antirasistisk sone](#). Vedtaket får konsekvenser for Viken som arbeidsgiver, og er en oppfordring til arbeidsgivere i regionen.

Rådsområdet næring og tannhelse bidrar i arbeidet med å utforme en temastrategi for kvalifisering av innvandrere, og vil senere bidra når arbeidet med planer for kvalifisering av innvandrere skal finne sted. Dette er bare ett av mange eksempler på at de nye integreringsoppgavene har bidratt til et styrket tverrfaglig samarbeid i fylkeskommunen.

De tre tidligere fylkene har jobbet ulikt med de fylkeskommunale oppgavene for etablererveiledning. Viken fylkeskommune har derfor under utvikling en ny organisering av etablererveiledertjenesten for hele fylket, som skal tilby likeverdige tjenester til innbyggerne. Etablererveiledningstjenesten for innvandrere vil inngå i denne tjenesten.

6 Anbefaling om antall bosatte i kommuner

- **§4 (LOV) FYLKESKOMMUNENS ANSVAR**

[...] Fylkeskommunen skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket. [...]

Fylkeskommunen skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket, jf. *andre ledd*.

Fylkeskommunen skal bidra med lokalkunnskap når IMDi anmoder kommunene om å bosette flyktninger. Dette innebærer at fylkeskommunen skal vurdere og anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket. Anbefalingen skal være i tråd med [nasjonale anmodningskriteriene for 2021](#) og regjeringens hovedmål for integrering, som er overgang til arbeid og utdanning.

I sin anbefaling skal fylkeskommunen legge vekt på planer for kvalifisering av innvandrere (se kapittel 4 over), som skal omfatte tiltak for å kvalifisere innvandrere til å møte regionale arbeidsmarkedetsbehov.

Fylkeskommunen kan selv vurdere hvilke regionale aktører det er hensiktsmessig å involvere i utarbeidelsen av anbefalingen.

Viken fylkeskommune er både befolkningsmessig og geografisk et fylke med mange variasjoner. Integreringsloven har som formål at innvandrere tidlig integreres i det norske samfunnet og blir økonomisk selvstendige. Det er viktig at den enkelte raskt kan bli en del av små og store samfunn. For å nå dette målet, er det viktig å bosette i områder som i størst mulig grad imøtekommer kompetansen og/eller kvalifiseringsbehovet til den enkelte. Bosetting av flyktninger vil ha betydning for fylkeskommunens tjenester og mulighetene for å tilføre det lokale næringslivet arbeidskraft.

Hvilke forhold utover det ovenstående vurderer fylkeskommunen ved innspill til anmodning?

De videregående skolene i Viken dimensjoneres i samarbeid med arbeidslivets organisasjoner og med bakgrunn i arbeidskraftsbehovet i regionen. Den som bosettes skal ha mulighet for å få en kvalifisering som gir mulighet for arbeid. Både kompetansekartleggingen og karriereveiledningen skal bidra til å styrke muligheten for overgang til arbeid for den enkelte. Fylkeskommunen tar blant annet disse forholdene med i vurderingen når vi anbefaler nasjonale myndigheter om anmodning av flyktninger til bosetting i kommuner i Viken.

Foruten forhold som mulighet og overgang til arbeid og utdanning for deltakere ved kommunens introduksjonsprogram, er andre hensyn også av betydning når kommunenes kompetanse og kapasitet på integrering skal vurderes. Kommunens prioritering av å fremme integrering i sivilsamfunnet ved sin frivillighetspolicy og kommunens samfunnsplan vil også vektlegges.

Det nasjonale behovet for bosetting av flyktninger er lavt også i 2021, og det har i de siste årene vært kommuner som ønsker å bosette flere flyktninger enn hva det har vært behov for.

7 Konklusjon

Denne oppdaterte versjonen av redegjørelsen fra Viken fylkeskommune viser hvordan Viken fylkeskommune per september 2021 løser oppgaver og ansvar som er gitt fylkeskommunen etter integreringsloven.

Da hverken temastrategier eller regionale planer er ferdig utredet og vedtatt, vil mye være uavklart hva angår hvordan integreringsoppgavene vil bli implementert i fylkeskommunens øvrige arbeid.

Når det gjelder oppgavene som pålegger fylkeskommunen å sørge for karriereveiledning og opplæring i norsk og samfunnsfag, er utvikling av veiledere et sentralt grep for å legge til rette for samarbeid mellom ledere på karriereveiledningssentrene, veiledningssentrene, rektorer på de videregående skolene og kommunene. Veilederne for fylkeskommunens tjenester opp mot deltagere i introduksjonsprogrammet vil også bli sett i sammenheng som en gjenkjennbar enhetlig fylkeskommunal tilnærming.

Vi håper redegjørelsen vil være til nytte for ansatte i fylkeskommunen, for kommunene i Viken og for våre samarbeidspartnere regionalt.

Lykke til i arbeidet!

Viken viser vei.

Postadresse: Viken fylkeskommune,
Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Sentralbord: 32 30 00 00
post@viken.no

viken.no